

**EL CEMENTERI DELS ANGELOSOS.
L'HERÈNCIA A DÈNIA
(1856-2006)**

Agnès Vidal i Vicedo

Edicions del Bullent. Col·lecció La Farga, 24

Edita: Ajuntament de Dènia. Regidoria de Cultura.
Arxiu Municipal.

Format: 15 x 20.5 cm

256 pàgines

ISBN: 84-96187-40-3

La investigadora alcoiana Agnès Vidal i Vicedo, llicenciada en filosofia i membre del consell de redacció de la revista Lletres, ens convida a descobrir en el seu primer llibre tot el que fins ara ha amagat el Cementiri dels Anglesos de Dènia, un espai abandonat a mercè de les

llegendes més recòndites.

Durant el segle dinou, el Marquesat de Dènia es va beneficiar del conreu i elaboració de la pansa, un aliment molt energètic, fàcil de conservar i de transportar per mar. El comerç amb Anglaterra va propiciar l'establiment a les nostres costes de nombrosos mercaders britànics, els quals van haver de fer front a la precària estructura sanitària i al rigor de l'església catòlica, que disposava que catòlics i protestants no podien compartir cementiris. Es van arribar a llençar cadàvers a la mar, en no saber què fer amb ells. En algun cas, assabentats els pescadors de la zona, i temorosos de que el cos d'un protestant pogués afectar la pesca, recollien el cos de la mar i el deixaven terra endins per a aliment dels animals rapinyaires. Aquesta és una de les múltiples anècdotes que l'autora ens explica en la seva fluida narració, entre històries de naufragis, salvament heroics, guerres comercials i fins i tot algun segrest.

El cementiri objecte central del llibre es va crear l'any 1856, en un camp de conreu on les primeres làpides compartien espai amb els cereals, els garrofers i les figueres. Agnès Vidal rescata la biografia dels que hi foren soterrats i, per fer-ho, es remunta, per exemple, a la nissaga escocesa dels Rankin que, després de viatjar a Terranova, van arribar a les nostres terres. Si obviem les precises referències documentals anotades a peu de pàgina, pot semblar talment que ens trobem davant d'una narració fantàstica.

Aquest llibre amaga atractius extraordinaris per al lector. No només narra un boci de la història del nostre país, sinó que avança sorprenentment fins a l'actualitat més punyent, denunciant la generalitzada i salvatge especulació urbanística que ha pesat sobre el Cementiri dels Anglesos durant dècades, i exposant les batalles legals portades a terme per a la seva protecció.

Així doncs, deixeu-me prendre aquest

llibre com a paradigma de l'interès múltiple de la història local. Resulta evident que el primer rau en els lectors de la zona en que s'ha efectuat l'estudi. Les persones, cada cop més deleroses de conèixer el seu passat, han acollit aquesta monografia amb entusiasme, perquè hi veuen reflectit el seu entorn, els seus espais, les vivències que potser han escoltat en la memòria oral de la seva família.

En un segon àmbit, desconegut pel gran públic, publicacions com la que ens ocupa compleixen una funció molt important: Els historiadors ens nodrim dels estudis locals per extrapolar o per completar estudis més generals, fins i tot per establir paral·lelismes: no hi deuen haver darrere de cada cementiri protestant del nostre litoral històries semblants a les de les llunyanes nissagues que ha tret a la llum l'autora? L'aportació que fa la investigadora és, en aquest aspecte, imprescindible ja que la seva profunditat i detall serien difícilment assolibles a l'hora d'estudiar àmbits o períodes de temps més amplis. L'afegit de que sovint aquests llibres estan fets amb la passió que comporta el descobriment d'allò teu, d'allò proper, no representa cap minva d'objectivitat si, com *El Cementeri dels Anglesos. L'herència britànica a Dènia (1856-2006)*, es constata un rigor documental propi d'historiador d'ofici.

En darrer lloc, i no el menys important però potser si el més sorprenent, cal reivindicar estudis com el present, com a llibres de lectura plaent, absolutament recomanable per a tota mena de lectors.

Deia el poeta que la inexactitud és el preu que paga la literatura per descriure el món amb precisió. Si ens atensem a aquesta obra amb voluntat literària, no cal que paguem per tal contingència. Si ho fem a la recerca de la nostra història, la hi trobarem.

Francesc Poblet i Feijoo

Joan Josep Cardona Ivars
Maria José Cardona Ibáñez

ELS NOMS DE LLOC DE BENISSA
Fonts per al seu estudi

ELS NOMS DE LLOC DE BENISSA

Fonts per al seu estudi

**Joan Josep Cardona Ivars i Maria José
Cardona Ibáñez**

Ajuntament de Benissa

184 pgs. 29'30 x 21, 4 mapes annexos

Benissa 2006

Editat per l'Ajuntament de Benissa, s'obri el llibre amb un pròleg del professor de la Universitat de València, el Dr. Emili Casanova, el qual valora molt positivament el treball dels Cardona i comenta alguns dels topònims per diversos grups: origen etimològic, mots lexicalitzats, topònims d'origen antroponímic, etc.

A continuació, en la introducció els autors donen a conèixer que el “fil conductor” del seu llibre serà l'obra gegantina de Joan Coromines, l'*Onomasticon Cataloniae* publicat entre 1989 i 1997.

Després d'aquests preliminars, s'enceta l'obra pròpiament dita amb la relació dels topònims del terme municipal de Benissa presentats per ordre alfabètic, com sol ser normal en la majoria de publicacions d'aquest tipus. Aquest ordre, no obstant, no és absolut, sinó que es presenta un lema, a partir del qual s'agrupen tots els topònims que es relacionen per tenir el mateix lema. Així, per a l'entrada *Garganta* hi ha els topònims *camí de la Garganta*, *muntanya de la Garganta* i *partida de la Garganta*; d'aquesta manera per a un mateix topònim hi ha diversos corònims o genèrics units per una mateix lema.

La relació dels topònims és molt extensa i crec que serà difícil trobar nous noms de lloc per al terme de Benissa (mai no podem dir res al respecte, perquè sobre aquest tema moltes vegades ens trobem amb sorpreses; a més que la toponímia no és estàtica).

Els autors han fet ús d'unes fonts d'informació que els han proporcionat gran quantitat de dades: Fonts arxivístiques (documents amb interès fiscal, com els Amillaraments, una llarga col·lecció de testaments de veïns i veïnes de Benissa, entre altres, etc.); fonts bibliogràfiques (han buidat extensament l'*Onomasticon*, a més de consultar els manuals i monografies més interessants sobre aquesta temàtica); fonts cartogràfiques (consulta dels principals mapes amb informació sobre topònims del terme de Benissa); i fonts orals (gran quantitat d'informants que han acompanyat els autors per l'extens terme benisser).

Amb la consulta rigorosa de totes aquestes fonts i amb la preparació dels autors, sols podia eixir una obra completa que tenim el gust de llegir i explorar per descobrir moltíssimes

coses noves sobre els nostres llocs, tant habitats pels nostres avantpassats i presents, com aquells espais que senten molt poc -afortunadament i esperem que por molt temps- la presència humana: barrancs, muntanyes, coves, etc.

Són molt interessants les referències a la pronunciació del topònims i el fet de detectar els errors de pronunciació o d'escriptura que es cometen sovint en els topònims. Quant a l'ortografia dels topònims (tema sempre controvertit) hem d'agrair que l'entrada d'alguns topònims com *Parroio* o *Baidal* s'hagen fet amb -i- llatina i no amb la -y- grega, com fan molts, sobretot pel que es refereix a aquest cognom tan benisser.

Un altre aspecte a destacar és la ubicació dels principals topònims en unes coordenades que es poden comprovar en els mapes adjunts, per tal de situar-los al seu lloc exacte o aproximat.

El llibre presenta un excel·lent disseny i compta amb una eina auxiliar molt important com és el conjunt de mapes del terme amb els principals topònims i un CD, ferramenta hui imprescindible per als nous temps informàtics en els quals estem immersos.

Joan Ivars Cervera

LA SEGONA REPÚBLICA A PEGO (1931-1939) UN POBLE ENFRONTAT

Teresa Ballester Artigues

310 pàgs

Ajuntament de Pego, Edicions del Bullent

2006

Coincidint amb el setanta i cinc aniversari de la Segona República, ha pogut veure la llum la monografia de Teresa Ballester. L'origen d'aquest llibre, cal situar-lo en el treball de recerca que va obtenir, l'any 1990, el premi d'investigació "Carmel Giner Bolufer" que patrocinava l'Ajuntament de Pego.

En el temps transcorregut des d'aquella data, l'autora ha millorat i ampliat el seu contingut. Amb professionalitat i rigor, ens apropa, al que

va ocórrer a Pego durant els huit anys que va durar l'experiència democràtica iniciada el 14 d'abril de 1931. A més, des de la condició d'estudi de cas altament representatiu, l'experiència pegolina ens ajuda a entendre moltes de les circumstàncies que van entrebancar la utopia reformadora que envoltava a la Segona República.

Amb un ús exhaustiu dels recursos heurístics, com ara arxius locals, provincials i nacionals, biblioteques i hemeroteques, o histories orals, l'autora situa l'escenari polític de la Segona República i la guerra civil dins de la realitat social, econòmica i cultural que caracteritzava la societat pegolina d'aquells anys. La seva recerca ens permet connectar amb la quotidianitat, amb el dia a dia del Pego republicà.

Els diversos capítols que conformen la monografia, posen de manifest el dèficit de desenvolupament social, econòmic, sanitari, educatiu, polític, etc., que mostrava el Pego de la dècada de 1930. Els cacics locals, emparats pels poders fàctics, havien estat dominant amb força l'escena política, econòmica i social. Tot això es traduïa en una societat injusta i desigual, on molts pocs gaudien del poder i la riquesa en detriment de la gran majoria.

L'arribada de la Segona República comportava un temps d'esperança, perquè obria un espai democràtic i de llibertat. En un context d'intens desenvolupament de la vida política i associativa, com el que es va fer pales en el cas de Pego, arribava l'hora d'afrontar les reformes pendents, però es produïa en un moment històric difícil. La crisi econòmica i agrícola, l'elevada taxa d'atur, o la manca d'estabilitat institucional que va patir l'Ajuntament, entre altres factors, complicaven qualsevol iniciativa de canvi, al mateix temps que encoratjava els sectors més desfavorits a reclamar-lo, agreujant i explicant, com posa de manifest el treball, la conflictivitat i l'enfrontament social que es va viure al poble de Pego, o el ressò que tenien en aquesta localitat

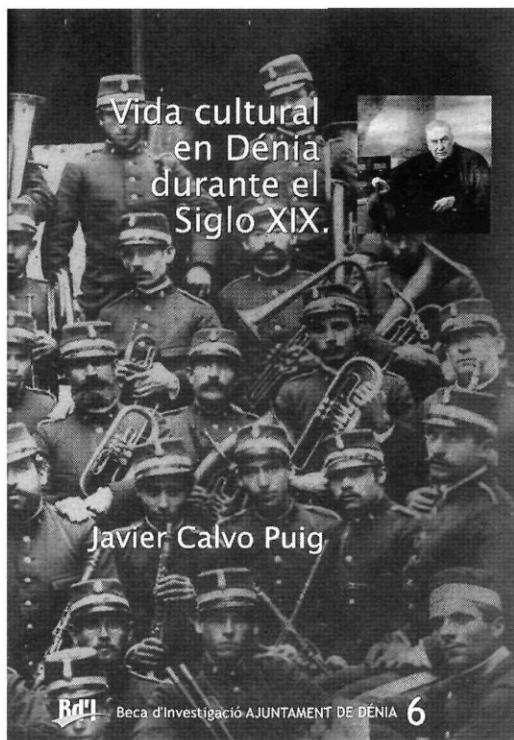
els esdeveniments polítics nacionals.

Tot i això, els resultats que presenta Teresa Ballester, també posen de manifest els avanços significatius que es van aconseguir durant el període republicà en el camp de la cultura, l'educació o les infraestructures sanitàries (amb l'arribada de l'aigua potable i la construcció del clavegueram), o l'actitud solidària que van mostrar els pegolins amb els refugiats i desplaçats, durant els quasi tres anys que va durar la guerra civil.

En relació amb el període de conflicte bèl·lic, la monografia mostra la desproporció que va haver entre la repressió incontrolada que es va viure durant les setmanes posteriors al cop d'estat del 18 de juliol de 1936, i la repressió institucional que van imposar els colpistes i les forces polítiques que els donaven suport, i que va tenir continuïtat amb la dictadura franquista.

Es tracta, en definitiva, d'un treball que permet recuperar una part important de la memòria col·lectiva, que completa un buit historiogràfic rellevant, que ens aporta elements de reflexió que van més enllà del cas particular de Pego, i que ens proporciona, a través de la seva lectura, un dret fonamental, el de la llibertat de recordar.

Josep Bernabeu-Mestre

VIDA CULTURAL EN DÉNIA DURANTE EL SIGLO XIX

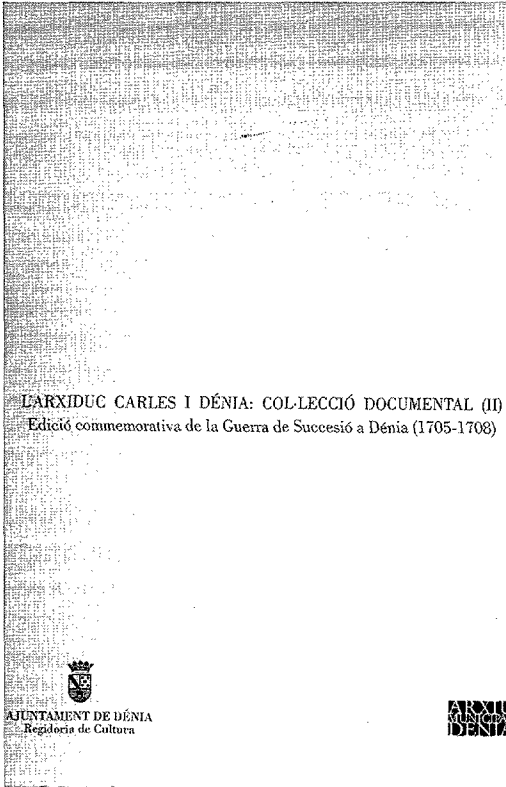
Javier Calvo Puig

17 x 224 cm, 376 pgs

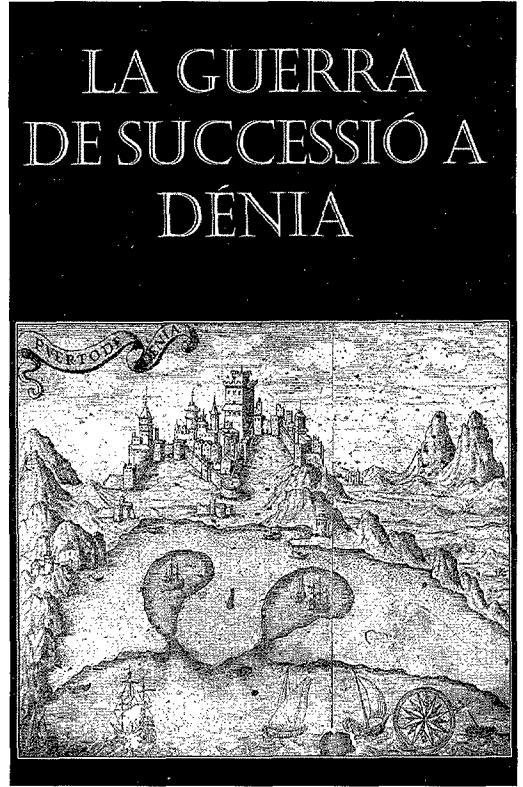
Beca d'Investigació Ajuntament de Dénia 6

Ajuntament de Dénia - Institut de Cultura "Juan
Gil-Albert"

2006

L'ARXIDUC CARLES I DÉNIA: COL·LECCIÓ DOCUMENTAL (II)
 Edició commemorativa de la Guerra de Successió a Dénia (1705-1708)

**L'ARXIDUC CARLES I DÉNIA:
 COL·LECCIÓ DOCUMENTAL (I-II)**

Edició commemorativa de la Guerra de Successió
 (1705-1708)

Transcripció i comentaris: Rosa Seser Pérez,
 Arxiu Municipal de Dénia

32 x 22, s.f.

Ajuntament de Dénia, 2006

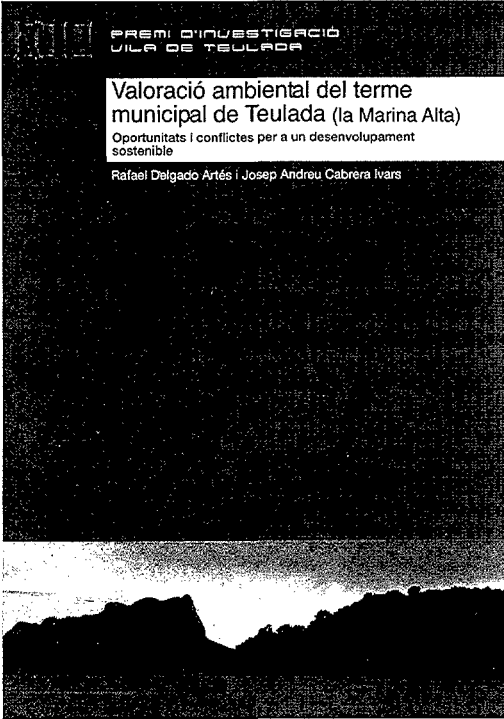
**LA GUERRA DE SUCCESSIÓ A
 DÉNIA**

Josep A. Gisbert i Javier Calvo,
 Coordinadors i autors

Maria Vicenta Garcia Juan
 Amparo Minguillón Ortega
 Roque Chabás Llorens

17 x 24 cm., 94 pgs.

Ajuntament de Dénia, 2006

VALORACIÓ AMBIENTAL DEL TERME MUNICIPAL DE TEULADA

Oportunitats i conflictes per a un
desenvolupament sostenible

Rafael Delgado Artés i Josep Andreu Cabrera
Ivars

17 x 24 cm., 176 pgs.

Ajuntament de Teulada, 2006